

Nehněvejte se!

1. Čtení: Mt 18,23-35

15. 11. 2015

Hlavní čtení: Mt 5:21-24

Milí bratři, milé sestry,

Nezabiješ! V pořadí šesté Hospodinovo přikázání, které se nachází v takzvaném Desateru, jež - podle biblického vyprávění - vyslechl Mojžíš na hoře Sinaj přímo z Božích úst a předal je izraelskému lidu. Jeho doslovný překlad zní: *Nezavraždíš*. Tedy: *Nevztáhneš na svého bližního svévolně ruku. Neukončíš násilně jeho život. Neproliješ jeho krev. Nebudeš si hrát na toho, který rozhoduje o jeho životě a smrti.*

Svým způsobem jde o přikázání výjimečné. **Nezabiješ!** Je zřejmě posledním přikázáním z Desatera, které neztratilo svou obecnou závaznost ani v dnešním světě. Přikázání tzv. první desky Desatera, která se týká lásky a úcty k Hospodinu, přijímají logicky pouze ti, kteří v Hospodina věří a jemu důvěřují (tzn. židé a křesťané). Přikázání tzv. druhé desky, která nás povzbuzují k dobrým mezilidským vztahům, jsou závazná pro mnohé morálně založené lidi - bez ohledu na to, zda v Boha věří a chodí do kostela.

Ale šesté přikázání **Nezabiješ!** je tak hluboce vepsáno do kulturní paměti lidstva, že popřít jeho platnost je takřka vyloučeno. Samozřejmě že je v našem pokřiveném světě neustále porušováno... Současné události v Paříži nás o tom přesvědčují. Ano, lidé se zabíjejí. Lidé se vraždí... Ale ukazatelem závaznosti šestého přikázání není jeho stoprocentní dodržování. Ukazatelem jeho obecné platnosti je spíše fakt, že kdykoli dojde k vraždě člověka, společnost to rozhodně odsoudí a projevuje svou solidaritu s oběťmi a s jejich nejbližšími.

Šesté z desatera Božích přikázání bylo tedy stejně platné v dobách starého Izraele, jako v naší době. Proto nás nepřestává udivovat, s jakou svobodou k tomuto přikázání přistupuje právě Pán Ježíš. Ve svém horském kázání - určeném jeho učedníkům všech generací a národů - Ježíš říká: „**Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.**“

Ihned nato ovšem slyšíme zvláštní větu: „**Já však vám pravím...**“ Možná tehdy některým z Ježíšových posluchačů běhal mráz po zádech a v jejich hlavách vystávala slova jako: „nehoráznost“ nebo „drzost“. *Vždyť kdo to je, že se opovažuje zaměnit tento veledůležitý a platný příkaz Božího Zákona za svá vlastní slova? Kdo to jen je, že ruší toto jasné a potřebné Boží přikázání a nahrazuje je svými vlastními slovy?* Tato slova totiž musela zbožným židovským ušima znít jako rouhání proti svatým příkazům Zákona.

My, křesťané, se však nad těmito Ježíšovými slovy nepohoršujeme. My jsme uvěřili, že Bůh se v plnosti zjevil v tomto Ježíši z Nazaretu. Uvěřili jsme, že Ježíš zvěstoval v úplnosti Boží milost a lásku - ale také jeho vůli a nároky na člověka. Na druhou stranu však věříme, že tím nezrušil platnost Starého zákona. Naopak: Dovedl jej k cíli. Naplnil jej. Vždyť Ježíš sám říká: „**Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit Zákon nebo Proroky; nepřišel jsem zrušit, nýbrž naplnit.**“ (Mt 5:17)

Pán Ježíš tedy samozřejmě neruší platnost šestého přikázání. On toto přikázání spíše prohlubuje. Odhaluje jeho hlubší smysl a význam. Nezůstává na povrchu. Spíš se prokopává k samotnému kořenu tohoto přikázání.

Co tedy Pán Ježíš říká? Zopakujme si to: „**Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu.**“ Tedy: Vraždou není vinen až ten, kdo svého bližního násilně sprovodí ze světa. Vrahem není jen ten, kdo na druhého člověka svévolně vztáhne svou ruku. Podle Ježíše je vraždou vinen už ten, kdo se na svého bratra hněvá... Vražda - stejně jako každé lidské jednání - má svůj kořen ve vnitřním životě člověka. A hněv je tím kořenem, ze kterého může vražda vyrůst.

Co tím vlastně Pán Ježíš myslí? Že se snad máme úzkostlivě vyhýbat jakémukoli hněvu? Že se nikdy na nikoho nesmíme nahněvat? Že se máme pořád jen usmívat - jednou od srdce a podruhé s vypětím všech sil a křečovitě? Jistě že ne! Vždyť i v evangeliích máme zmínky o tom, že Ježíš sám se hněval! (např. Mk 3:5). A apoštol Pavel, který se mimochodem dost často zlobí a hněvá, nám radí: *'Hněváte-li se, nehřešte.'* Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce a nedopřejte místa d'áblu. (Ef 4:26-27)

Musíme zde tedy rozlišovat mezi hněvem, který sleduje dobro druhého člověka - a hněvem, který sleduje jeho škodu. Matka, která se hněvá na své neposlušné dítě, protože pro něj chce jen to nejlepší, se jistě proti těmto Ježíšovým slovům neproviňuje.

Pán Ježíš zde opravdu myslí na zlý hněv. Na hněv, ze kterého pomalu ale jistě vyrůstají myšlenky na ublížení bližnímu. *Takového hněvu se vyvarujte! Takovému hněvu se vyhněte! Zničte jej, dokud o něm ještě kromě Boha víte pouze vy! Zbavte se tohoto vnitřního ohně, dokud přebývá pouze ve vás a svými plameny ještě nestihl sežhnout druhé lidi.*

Ovšem pokud tak neučiníte a budete ten hněv cíleně pěstovat ve své duši, pak budete „vydáni soudu“... Takto nás všechny Ježíš varuje. Ale to je přece docela úsměvná myšlenka, mohl by někdo namítnout... Za myšlenky a city, jakkoli jsou převrácené, přece nikdo nemůže stanout před soudem. Jaký soud by nás byl schopen odsoudit za hněv, který přebývá uvnitř nás? Jistě, lidský soud nikoli... Ale Boží soud ano! A právě ten má Pán Ježíš zde na mysli: Poslední Boží soud, při kterém bude odhaleno vše, co nyní zůstává bezpečně ukryto...

Pokročme však dál... Mezi dobře ukrytým hněvem na jedné straně a vraždou na straně druhé je více úrovní. Pán Ježíš říká: „**Kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě.**“ Kraličtí překládají doslovněji: „**Kdož by pak řekl bratru svému: Rácha**“. Slovo „Rácha“ znamená v aramejštině „prázdný“, tedy „tupý, nechápatý, hloupý“. Skrytý hněv se tedy rozrůstá. Opouští osobu, která ho prozatím držela, dusila v sobě, a proměňuje se ve škodolibý a zraňující posměch bližnímu. To je ta chvíle, kdy jsme už tak plni hněvu, že už jej zkrátka v sobě nejsme schopni udržet. A že mohou pouhá slova zabíjet a ničit – na tom se snad shodneme všichni.

Však ne nadarmo říká Jakub, bratr Páně: *Jazyk je malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les! I jazyk je oheň. Je to svět zla mezi našimi údy, poskvříňuje celé tělo a ničí celý náš život, sám podpalován pekelným plamenem. Všechny druhy zvířat i ptáků, plazů i mořských živočichů mohou být a jsou kroceny člověkem, ale jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí. Je to zlo, které si nedá pokoj, plné smrtonosného jedu.* (Jk 3:5-8)

Další úroveň, kterou se Pán Ježíš zabývá, je tato: „**Kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu.**“ A kraličtí překládají opět doslovně: „**a kdož by řekl: Blázne,**“. „Blázen“, je biblickým označením pro „neznaboha“. Pro člověka, který nevnímá dobrotu Božího stvoření, nestará se o jeho působení ve světě, neudrhuje a neprohlubuje svůj vztah s Bohem a vůbec žije, jako by Boha nebylo - tedy především sobecky, často na úkor druhých lidí.

Tak v Ž 92 (v kralickém znění): *Jak velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine! Velmi hluboká jsou myšlení tvá. Člověk hovadný nezná toho, aniž blázen rozumí tomu.* (Ž 92:6n) Anebo známý úryvek z Ž 53: *Říká blázen v srdci svém: Není Boha. Porušení jsou, a ohavnou páší nepravost; není, kdo by činil dobré.* (Ž 53:2)

Jde tedy o slova, výroky, věty, které ubližují, které ponižují druhého člověka. Jde dokonce o slova, která mohou narušit vztah našeho bližního s Bohem. Jako třeba: *Ty jsi odepsaný, ztracený. Ty už nemáš šanci. S tebou Bůh už nepočítá.* A tak dále. Vede nás to tedy k přemýšlení, co všechno jsme v záchvatu hněvu schopni druhým říct. Kam až jsme schopni zajít. A jak to všechno může naše bližní zranit a poškodit.

Pokud tedy nezničíme hned v zárodku hněv proti svému bližnímu, můžeme si být jisti, že dřív nebo později naroste do takových rozměrů, že již nebude v našich silách udržet jej pod kontrolou. Proto nás Pán Ježíš varuje, abychom jej včas rozpoznali. Abychom s ním ve jménu Páně jednou provždy skoncovali - dokud je ještě čas. Abychom činili pokání, vyznávali Bohu svůj hřích, prosili jej o odpuštění a o napřímení našeho hněvem pokřiveného srdce.

Hněv toužící po zlu pro bližního tedy nemá v srdci křesťana žádné místo. Vždyť Bůh sám se na nás díky Ježíši Kristu přestal hněvat. A že by k tomu měl stále mnoho důvodů... Proč bychom se tedy my nechávali spalovat hněvem proti našim nejbližším?

Milí bratři, milé sestry, celý svět odsuzuje teroristické útoky v Paříži. A to je dobře! I my je odsuzujeme. Jen si ale přitom nemysleme, že náš hněv vůči našim bližním, který někdy hýčkáme ve svých srdcích, Pán Bůh bere na lehčí váhu, než ony vraždy v Paříži. Dnes jsme jasně slyšeli, že to hodnotí stejně.

Není to nespravedlivé? Není! Vždyť právě my jsme od Boha dostali všechno - především vstupenku do věčného života. Právě nám Bůh otevřel nebesa. Ale tento Bůh, který nám dal všechno, od nás očekává mnohem víc, než od těch, kteří mu nevěří. Očekává od nás, že se popereme také s našim nitrem, že půjdeme do sebe a skoncujeme s hříšným hněvem vůči druhým lidem.

A k těmto příkázáním přidává Pán Ježíš ještě jeden zvláštní příklad: „**Přinášíš-li tedy svůj dar na oltář a tam se rozpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; potom teprve přijdi a přines svůj dar.**“ Kdykoli tedy předstupuješ před Boží tvář s díkem za jeho dobrotu či s prosbou o požehnání nebo odpuštění svých vin - a rozpomeneš se, že **tvůj bližní má něco proti tobě**, modlitby přeruš, přestaň zpívat zbožné písně, odlož Bibli a jdi se s ním nejprve usmířit! Pak se vrať a dokonči svou bohoslužbu.

Jak vám to zní, milí bratři a milé sestry? Vždyť se tu již nejedná o náš hněv, ale o hněv našich nejbližších namířený proti nám! Navíc zde – příznačně - Pán Ježíš neřeší, kdo rozkol či svár zavinil. Zda ten, který stojí před oltářem, nebo naopak ten, který se na něj doma hněvá - to je v tuto chvíli naprosto jedno!

Všichni jistě známe tu situaci, kdy je na nás někdo rozzlobený, kdy nám někdo nemůže přijít na jméno, kdy nás někdo nesnáší. V takovém případě většinou nakonec "dospějeme" k postoji: *Já jsem mu nic špatného neudělal. Je to na něm, kdy ho přejde zlost.* Anebo: *Já jsem se mu už omluvil, tak teď už to není moje starost. To je jeho problém, že se pořád zlobí.* Pán Ježíš nás ale upozorňuje, že toto nestačí. Jak už jsme řekli: Chce po nás mnohem víc, než to, čeho jsou schopni lidé kolem nás.

Zkrátka a dobře: Pokud chceš, milý křesťane, aby tě Bůh přijímal, když před něj předstupuješ, musíš udělat vše pro to, aby se na tebe tvůj bližní přestal hněvat, abyste se usmířili, třebaže jsi přesvědčen, že za to, co se mezi vámi stalo, ani v nejmenším nemůžeš. Vždyť to je nakonec ta nejhlubší bohoslužba!

Nabízí se zde jednoduchá otázka: *Proč? Proč bych to vlastně měl dělat?* No, kvůli sobě ne! Ale kvůli tomu svému, hněvem posedlému, bratru! Vždyť tvůj bratr - kvůli hněvu, namířenému proti tobě - propadá Božímu soudu. A ty jsi tím, kdo tomu může zabránit. Právě ty mu můžeš pomoci! Ty jej můžeš vysvobodit od hněvu, který ho vnitřně spaluje a vzdaluje ho od Boha.

Pán Ježíš vysvobodil od hříchu a pekla tebe, bratře a sestro. Nehleděl na sebe sama a skončil kvůli tobě na kříži... Neptal se, zda to bude fungovat a zda si to zasloužíš. Právě tak ty nehleď na sebe, na svou důstojnost, na svou hodnotu a dopředu neříkej, že se to stejně nepovede. Udělej mnohé pro to, aby tvůj bližní odložil svůj hněv, a tak znovu vstoupil do láskyplného vztahu s tebou i s Bohem.

Modlitba po kázání: *Náš laskavý Pane Ježíši, tvá příkázání jsou pro nás velmi těžká. Ale věříme, že v nich se ukrývá ten pravý život. Dej nám svého Ducha svatého, Ducha odvahy, abychom se nejen přestali na své bližní hněvat, ale abychom měli dost síly jít vstříc těm, kteří se hněvají na nás. Amen.*